

Popusti pri plačilu nadomestil kolektivnim organizacijam so ekonomsko upravičeni (naslov)

Ključni izsledki študije

Dr. Marko Hočevar, redni profesor za računovodstvo in revizijo

Univerza v Ljubljani

Ekonomska fakulteta

Ekonomska analiza upravičenosti popustov oziroma razlik v višini nadomestila za istovrstnega uporabnika glede na operativne stroške kolektivne organizacije

Na podlagi podatkov IPF smo izračunali stroške, ki jih ima kolektivna organizacija s posameznimi vrstami uporabnikov:

Uporabnik, ki je sam uredil pogodbeno razmerje z IPF	29,00 €
Uporabnik, ki je uredil pogodbeno razmerje z IPF po 1. terenskem obisku	113,00 €
Uporabnik, ki je uredil pogodbeno razmerje z IPF po 2. terenskem obisku	168,00 €
Uporabnik, ki ni bil pripravljen urediti razmerja z IPF in je bil predan v sodni postopek	984,50 €
Uporabnik, ki ni bil pripravljen urediti razmerja z IPF in je bil po sodnem postopku predan v izvršbo (večina od toženih)	1.199,50 €

Iz analize podatkov lahko hitro ugotovimo, da je strošek aktivnosti po posameznih skupinah uporabnikov zelo različen. Tako imenovani »disciplinirani« uporabniki, ki smo jih razvrstili v prvo skupino, povzročajo v opazovanem obdobju za organizacijo IPF 29 € stroškov, vsi drugi uporabniki pa povzročajo pomembno višje stroške. tretja skupina uporabnikov zmanjšuje razpoložljivo maso sredstev za delitev imetnikom pravic. Pravilno je, da uporabniki, ki organizaciji povzročajo višje stroške, plačujejo višje tarife.

Če analiziramo obstoječo prakso IPF, kjer se tarife razlikujejo med skupinami uporabnikov (Sporazum 2006, Tarifa 2005 – natančneje pojasnjeno pod Druge ugotovitve), vidimo, da uporabniki prve skupine po odbitju vseh stroškov prispevajo 164,72 € v maso za delitev, druga skupina prispeva za dobrih 40 € evrov več od prve skupine, tretja pa prispeva skoraj 14 € manj od prve skupine.

Ugotovimo lahko, da IPF uporablja ustrezno tarifno lestvico, saj tarifa izraža vpliv operativnih stroškov posameznega uporabnika.

Kakšno nadomestilo prejemajo imetniki pravic v primeru, da je vsem uporabnikom določena ista tarifa (z najvišjo stopnjo popusta), upoštevajoč operativne stroške, ki jih uporabnik povzroči IPF-ju?

Iz priložene tabele izhaja, da ima druga skupina uporabnikov ima za 3,9 krat večje stroške od prve skupine uporabnikov, tretja skupina pa za 5,8 krat večje stroške od prve skupine. Ob predpostavki enake tarife prva skupina uporabnikov po odbitju stroškov prispeva za nadomestila imetnikom pravic 164,72 €, druga skupina uporabnikov pa le 27,28 € oziroma za 137,44 € manj od prve. Tretja skupina ob predpostavki enake tarife niti ne pokrije stroškov, ki jih je sama povzročila. V času povprečnega trajanja njene pogodbe plača za 27,72 € manj kot je nastalih stroškov.

Ali je vezanost znižanja tarife glede na podpis ali nepodpis pogodbe glede na operativne stroške upravljanja kolektivne organizacije upravičena?

Iz tabele je jasno razvidno, da se skupine uporabnikov močno razlikujejo po višini stroškov. Poštena tarifna politika mora slediti temu. Kupci (v našem primeru uporabniki), ki povzročajo višje stroške, morajo tudi plačati višjo ceno (oziroma) tarifo. Ob predpostavki, da bi bila tarifa za vse uporabnike enaka, bi to pomenilo, da bi bili **uporabniki v različnih položajih in bi za isto**

storitev prispevali različno nadomestilo za uporabo avtorskih pravic, saj povzročajo različne stroške. Največ izgube bi utrpeli prav upravičenci do nadomestila oziroma imetniki pravic.

Ali je razlika med tarifo po tarifnem delu Sporazuma 2006 in Tarifo 2005 glede na stroške IPF upravičena?

Menimo, da je obstoječa tarifna politika IPF ustrezna in upravičena. V tabeli vidimo, da druga skupina uporabnikov plačuje glede na stroške več kot prva skupina, tretja skupina uporabnikov pa plačuje manj od prve. Dodatno razlikovanje tarife (popustov) med drugo in tretjo skupino uporabnikov, bi povzročilo dodatno kompleksnost pri obračunu prispevka za nadomestilo.

DRUGE UGOTOVITVE:

Za razumevanje proučevanega primera so pomembna še naslednja spoznanja:

1) Junija 2005 svet Zavoda IPF junija 2005 sprejme Tarifo Zavoda IPF za javno priobčitev fonogramov (**Tarifa**) več: <https://goo.gl/w6IUf6>. Oktobra 2006 IPF z Obrtno zbornico Slovenije in Združenjem za turizem in gostinstvo pri GZS sklene Skupni sporazum o višini nadomestil za uporabo varovanih del iz repertoarja Zavoda IPF kot javno priobčitev pri poslovni dejavnosti (**Sporazum**); več: <http://goo.gl/S7fRaZ>,

2) V poslovni praksi so popusti nekaj povsem vsakdanjega in razumljivega. Znani so popusti na takojšnje plačilo, kar zmanjša prodajalcem tveganja neplačil in stroške izterjave. Znani so popusti (celo 50 %) pri plačevanju prometnih prekrškov. Prevozniki v javnem potniškem prometu imajo popuste za različne vrste uporabnikov itd glede na termin in obseg uporabe. Tarifna politika, ki upošteva stroške, ki jih povzročajo posamezne skupine kupcev, je iz vidika nediskriminiranosti kupcev pravilna in pravična. Poglejmo še primer vinjete za uporabo avtocest v Republiki Sloveniji. Letna vinjeta za osebna vozila stane 110 €, tedenska pa 15 €. Če ceno tedenske apliciramo na celo leto, **je letna kar 7 krat cenejša od tedenske!**

3) Politika velikih popustov izgleda na prvi pogled zelo nelogična. V obravnavanem primeru imamo organizacijo, ki ima zelo majhne zneske terjatev (računov). Stroški izterjave pa so enaki kot za velike zneske. Drugače povedano: stroški urejanja razmerja lahko presegajo osnovno tarifo oziroma so stroški urejanja razmerja večji od osnovnega računa (tarife). Ta problem

lahko zasledimo tudi pri drugih organizacijah (Telekom, RTV, komunalna podjetja). Zato je tudi ekonomsko upravičeno, da s popusti take organizacije urejajo razmerje do svojih kupcev.

4) V tabeli je analizirana tudi četrta in peta skupina uporabnikov, ki razmerja z IPF urejajo prek sodišč. Stroški teh uporabnikov so za IPF izredno visoki. Če sodišče plačilo teh stroškov ne bi naložilo tem uporabnikom, bi to prinašalo IPF-ju veliko izgubo oziroma manjša sredstva za razdelitev imetnikom pravic. Takšna praksa bi bila nedopustna in krivična.

5) Namen popustov je tudi v tem, da spodbujajo uporabnike, da sami prijavijo uporabo glasbe, saj se na ta način zmanjšujejo operativni stroški IPF-ja oziroma se tako zagotavlja večja delitvena masa za imetnike pravic. Med analizo je bilo ugotovljeno, da na enak način IPF ureja razmerja tudi do drugih kategorij uporabnikov (bencinske črpalke, trgovski centri, prireditve, plesne šole ...).

6) Pomembno je tudi poudariti, da je delež stroška nadomestila IPF v celotni strukturi stroškov obrata uporabnika izredno majhen in ne more ogrozati njegovega poslovanja. Poleg tega dodaja pomembno dodano vrednost uporabniku in posledična korist zagotovo presega s tem povezane stroške.